Лежу я безсонний. Ніч темна,
І дощ цюпотить у вікно…
Бог зна що верзеться наяві,
А думка усе про одно.

Усе про ту волю святую,
Що, страчена, так дорога,
Так чудно хороша! На серце
Знов сум цілоденний ляга.

Розпука обхоплює душу
І чорні думки шевелить:
"Ні, воля — то сон, а на світі
Ніхто не зазнав і не вздрить.

Гляди у вікно лиш щоденно,
Де вулиці видно цяту, —
Там люди проходять усякі,
Ти їх придивися життю!

Ось бідний, обдертий зарібник
Голоден стоїть, як туман, —
Се черева свого невільник,
А черево — найстарший пан.

Там служниця зранку на ринок
Із кошиком пильно біжить —
Невільниця пані лихої,
З добра не пішла, чей, служить.

А онде бабуся старенька,
В руках молитовник — пішла
У церков — не бога святого
Невільниця, але попа.

Он в повозі муж із жоною
Напевно, в театер імчать,
Держаться за руки, а з рук тих
Невольничі пута бряжчать.

Чи се ж та захвалена воля,
Де тисячі, тисячі сплять,
Жиють і вмирають, і навіть,
Як ти, про свободу й не снять?"

Ні, що ж то? Хіба ж я не бачу?
В блискучих колясах летять
Построєні дами й панове,
Колеса о брук гуркотять.

Построєні дами й панове
Глядять так свобідно на світ,
Сміються так голосно… Сміх їх
В мою аж доноситься кліть.

"Се ж вільнії люди!" — згадав я
На хвильку. Та ні-бо, й вони
Невільники забагів своїх,
Дурниць, зіпсуття та нудьги.

А втім погадав я про сльози,
Про тисячів працю та кров,
Що ллється в рабів тих кишені
Горючов ріков золотов.

І довго я мучивсь думками
Про світ той, домівку рабів;
Кров стукала сильно о мозок,
Неначе палив її гнів.

Кров стукає сильно о мозок,
І чорнії думи летять,
Мов панські коляси блискучі
По тім'ю в бігу торохтять.